

VÄRNA DEN JORD SOM GUD ÄLSKAR

KYRKORNA I SVERIGE OM KLIMAT OCH HÅLLBAR UTVECKLING
UPPDATERAD VERSION 2022 AV SKRIFTEN FRÅN 2013

SVERIGES
KRISTNA RÅD

Värna den jord som Gud älskar
Kyrkorna i Sverige om klimat och hållbar utveckling

Sveriges kristna råds Skriftserie nr 18

Denna skrift är en uppdaterad version av SKRs skrift från 2013 (nr 18 i skriftserien) som antogs av dess styrelse den 6 december 2012. Den uppdaterade versionen antogs av SKRs styrelse den 18 februari 2022. Liksom vid framtagandet av den ursprungliga skriften är det SKRs arbetsgrupp för klimat och hållbar utveckling som har arbetat fram den uppdaterade versionen. En nyhet är att den uppdaterade versionen försetts med ett samtalsmaterial utarbetat av Sensus Studieförbund och Studieförbundet Bilda, samt ett appendix med citat från olika kristna traditioner.

I Sveriges kristna råd möts medlemskyrkor fördelade på fyra kyrkofamiljer. I dessa ryms olika kristna traditioner i vårt land.

Sveriges kristna råd
Box 14038, 167 14 Bromma
Tel: 08-453 68 00
E-post: info@skr.org
www.skr.org
Facebook: Sveriges kristna råd

Foto omslag: Greg Rakozy
Layout: PW Design
Tryck: Trydells tryckeri 2022
ISSN: 1650-9196
Utgivningsår: 2022

Innehåll

Förord 2022	4
Förord 2013	5
1 Bakgrund: Jorden ropar	6
2 Teologi: Guds älskade skapelse	10
3 Klimat och global utveckling	17
4 Klimaträttvisa	22
5 Att bäras av ett hopp	26
Samtalsmaterial	29
Appendix med citat	36
Skapelseböner	41

FÖRORD

2022 ÅRS UTGÅVA

Världen står inför enorma utmaningar.

Enligt den kunskap vi har lever vi nära eller över gränsen för jordens kapacitet till återhämtning. De flesta områden är i riskzonen, till exempel den biologiska mångfalden, surheten i havet, kvävecykeln och tillgängligheten av sötvatten.

Det behövs handlingskraft. Läget är akut och det krävs förändring nu. Vi är som kristna kallade att ta ansvar för skapelsen. Vi behöver inse hur förbundna vi är med allt skapat, med andra människor, och med Gud. Vi behöver höra kallelsen till förvaltar-skap och ta del av en nödvändig omställning.

Samtidigt behövs hopp och tro. Många känner uppgivenhet och existentiell ångest. Kyrkorna bekänner gemensamt att Gud är Skapare av hela jorden och att Guds räddningsverk genom Jesus Kristus gäller hela skapelsen. Påskens seger genom Kristi död och uppståndelse inkluderar allt skapat.

I denna skrift som är en reviderad version av en tidigare utgåva, uttrycker kyrkorna att det behövs både omställning, handlingskraft, hopp och tro. Kyrkorna talar gemensamt till beslutsfattare, politiker men också till oss alla.

I ett avslutande samtalsmaterial finns inbjudan att föra samtal i församlingar och andra sammanhang.

Vi hoppas att många vill läsa, dela – och bära förändringskraft vidare.

Må Gud välsigna oss alla och hela den värld Gud älskar.

För Sveriges kristna råd
Sofia Camnerin, Generalsekreterare

*Dokumentet är antaget av Sveriges kristna råds styrelse
den 18 februari 2022*

FÖRORD

2013

Situationen blir alltmer allvarlig och akut.

Tiden för förändring blir allt kortare.

Våra livsmönster påverkar förutsättningarna för vår överlevnad. Ökande global uppvärmning, ekonomiska och sociala orättvisor samt ekologiskt ohållbara livsstilar hotar många människors liv och kommande generationers framtid. Hotet gäller även många andra arter som tillsammans med människan har sin självklara plats på jorden.

Kyrkorna förkunnar gemensamt att Gud kallar oss alla att vårda skapelsen. Hur detta uttrycks och motiveras varierar vilket framgår när de kristna traditionerna ska ena sig om en gemensam text. Här finns olika accenter och resonemang – alla känner sig inte lika bekväma med allt – men i botten finns en gemensam övertygelse om att Gud älskar och värnar skapelsen och verkar för dess framtid. Att förstöra skapelsen är att bryta mot Guds vilja.

Genom denna skrift vill kyrkorna ge tillfälle till samtal om några av världens aktuella ödesfrågor. Hållbar utveckling handlar om flera olika frågor. I denna skrift tänker vi brett men fokuserar särskilt på klimatet eftersom det är ett område där snabba förändringar kan och behöver göras.

Vi hoppas att många vill delta och låta sig utmanas.

För Sveriges kristna råd
Anders Arborelius, biskop Stockholms katolska stift
Pelle Hörnmark, föreståndare Pingströrelsen
Anders Wejryd, ärkebiskop Svenska kyrkan
Macarie Dragoi, biskop Rumänska ortodoxa kyrkan

*Dokumentet är antaget av Sveriges kristna råds styrelse
den 6 december 2012*

BAKGRUND: JORDEN ROPAR

VI LEVER I EN UNIK TID I VÄRLDSHISTORIEN

För många människor i världen har tillvaron blivit bättre under de senaste decennierna. Hundratals miljoner människor har lyfts ur fattigdom till ett anständigt liv. Medelåldern har ökat, spädbarnsdödligheten minskat. Fler barn än någonsin får gå i skolan. Kvinnor har börjat sin frigörelse till legitim jämställdhet. Demokrati har segrat i många nationer. Men under senare år har det blivit allt tydligare att alla dessa framsteg inte är självklara och nu hotas på många sätt. På samma gång samlar sig tecknen på ett allt allvarigare hot mot själva grundvalarna för både människans och Guds skapelses framtid. Aldrig tidigare har människan haft en så stor kapacitet att påverka ekosystemen, basen för våra liv på jorden, och aldrig har hoten varit större.

Forskare vid Stockholm Environment Institute (SEI) har i ett stort internationellt studium kartlagt och definierat hur mycket planeten tål genom att formulera så kallade Planetary Boundaries. I åtta problemkomplex definieras hot mot livet på jorden, och forskarna aktualiserar viktiga utmaningar. Enligt den säkraste kunskap vi har, lever vi nära eller över gränsen för jordens kapacitet till återhämtning. De flesta områdena är i riskzonen, till exempel den biologiska mångfalden, surheten i havet, kvävecykeln och tillgängligheten av sötvatten.

En av de mest akuta frågorna är klimatfrågan. Vi ser redan nu

hur oväntade klimatrelaterade händelser förorsakar förödelse och lidande för miljontals människor. IPCC:s rapport¹ från 2021 slår fast att det är otvetydigt så att mänsklig aktivitet är orsaken till jordens uppvärmning och de förändringar vi ser i atmosfären, haven, kryosfären och biosfären.² Konsekvenserna av uppvärmningen blir allt mer synliga i de extremväder som blir allt vanligare och de katastrofala följderna de får. Redan ekonomiskt och institutionellt svaga regioner får ännu svårare att klara av klimatrelaterade katastrofer och den orättvisa mellan rika och fattiga blir än tydligare när följderna av klimatförändringar raserar redan svaga samhällsbyggen. Och – som så ofta annars – drabbas kvinnor och barn mest.

KYRKORNAS ANSVAR

Kyrkorna förkunnar att skapelsen är en gåva som Gud ger och uppehåller (mer om det i nästa kapitel). Det är en plats som ska ge människor möjlighet till liv och utveckling. Klimatförändringarna och de övriga hoten mot skapelsen tvingar därför fram svar på viktiga moraliska och andliga frågor.

Fler och fler kyrkor runt om i världen manifesterar sitt engagemang för skapelsen och rättvisa. Påven Franciskus Encyklika Laudato Si har inspirerat många även utanför kyrkornas gemenskap liksom den ekumeniska patriarken Bartolomeus långvariga arbete för skapelsen, samt den växande globala rörelsen för att fira Skapelsetid (1 september – 4 oktober) där kristna ur många olika traditioner kommer samman för att uppmärksamma skapelsefrågor i gudstjänst och reflektion. Evangeliska Världsalliansen har inrättat ett hållbarhetscenter i Bonn som arbetar för att lyfta miljö- och klimatfrågor inom evangelikal kyrkor världen över.

I Sverige har Svenska kyrkans biskopar skrivit ett Biskopsbrev om klimatet, Eumeniakyrkan har utlyst klimatnödläge och flera kyrkor i Sverige har genom Sveriges kristna råds arbetsgrupp för klimat och hållbar utveckling tagit steg emot att lyfta klimat och

¹ <https://www.ipcc.ch/report/ar6/wg1/>

² Kryosfären betecknar den del av jordens yta och atmosfären som består av is och snö. Biosfären är en sammanfattande benämning på de delar av jorden där liv kan förekomma.

ekologiska frågor i sina olika kyrkor och tillsammans inom SKRs arbete. Ett exempel är det ekumeniska församlingsnätverket Grön kyrka.

För att klara klimatutmaningen så behöver vi också de berättelser som finns i vår bibel och i våra traditioner för att förändra samhällen och våra liv till en hållbarare framtid för alla.

Kyrkorna står då inför tre stora utmaningar. Den första gäller en kvalificerad bearbetning av hur klimathotens realitet påverkar formuleringen av våra teologiska övertygelser, den intellektuella utmaningen. Den andra gäller kyrkans profetiska kallelse i denna ödestid: vad ska kyrkan säga? Den tredje gäller utformningen av en kristen livsstil i detta läge, en livsstil som skulle kunna vara ett vittnesbörd med påverkan i samhället. Alla dessa utmaningar är brådskande, existentiella och mycket angelägna – och för kyrkorna även en omprövning av den tid då man talat mer om exploatering av jorden. Vårt svar på utmaningarna visar om vi har – eller inte har – en teologi som är relevant för vår samtid.

Kyrkorna i Sverige verkar i detta sammanhang tillsammans inom Sveriges kristna råd och dess arbetsgrupp för klimat och hållbar utveckling. Som kyrkor har vi en grundläggande kallelse att söka förmedla ett starkt och bärande hopp inför människans framtid på jorden. De handlar om att det finns ett grundläggande kristet ansvar för skapelsens bevarande, om att kyrkorna har ett nödvändigt bidrag att komma med utifrån sin grundsyn.

Det handlar också om att frälsning i Kristus inte avser bara människan utan hela Guds skapelse, såväl i dess totalitet som i dess enskilda delar. Det handlar om människans och skapelsens transformering till sin framtid i Guds rike som en konsekvens av Kristi inkarnation och uppståndelse. Kyrkan måste vara trogen sin profetiska kallelse i samhället.

Om det blir en motsättning mellan vetenskapssamhället och de politiska makthavarna måste kyrkan självklart ställa sig på sanningens sida, det vill säga den som representeras av världens

ledande klimatforskare. Och nyckelfrågorna behöver integreras i allt kristet församlingsliv.

DÄRFÖR VILL VI ATT

- våra politiker ska föra en klimatpolitik med fokus på de mest utsatta nationellt och internationellt
- beslutsfattare ska föra en klimatpolitik som är baserad på den samlade och senaste vetenskapliga kunskapen om klimatet och som inriktas mot att skapa en rättvis framtid

DÄRFÖR VÄNDER VI OSS MOT

- den ensidiga tron på tillväxtsamhället och det giriga överutnyttjandet av jordens resurser
- tendenser att inte låta vetenskapens slutsatser få genomslag i praktisk politik

DÄRFÖR UPPMUNTRAR VI VARANDRA ATT

- engagera oss i frågor om långsiktig hållbarhet och en rättvisare värld
- fördjupa vår teologiska förståelse av grunden för kristet engagemang kring dessa frågor genom studier, såväl av mer traditionella tolkningar där fred och miljö fokuseras som av de nyansatser som till exempel ekofeministisk teologi ger
- fira Skapelsetid (1 september – 4 oktober, se information på SKRs hemsida)

TEOLOGI: GUDS ÄLSKADE SKAPELSE

ETT GUDS PÅGÅENDE VERK

Otaliga är dina verk, o Herre! Med vishet har du gjort dem alla, jordens höjder förtorkar. Jordan har vanhelgats av dem som bor där; de har överträtt lagarna, kränkt rätten, brutit det eviga förbundet. Jesaja 24:4-5

Bibeln och kyrkans tro beskriver världen, människorna och naturens alla delar som en nära kärleksrelation mellan Gud och Guds skapelse. Gamla testamentet (GT) är fullt av rika formuleringar om mångfalden och sinnrikheten i Guds skapelse. Universum är i sina delar heligt, uttänkt och format av Gud. Skapelsen är ett ständigt pågående verk. Nya testamentet (NT) bär denna skapelsesyn vidare in i kyrkan. Jesus och Paulus levde självklart och medvetet i GT:s värld med djupgående insikter i dess texter. Kyrkofäderna, den tidiga kyrkans lärare, fortsatte på samma spår.

Enligt kristen tro är Gud skaparen av universum: *Av honom och genom honom och till honom är allting* (Romarbrevet 11:36). Om Kristus sägs i Kolosserbrevet (1:16): *Genom honom skapades allt ... och allt hålls samman genom honom*. Johannesevangeliets prolog (1:1-4) om Ordet kan också förstås som en skapelseberättelse om hur vi hör samman med Gud, varandra och jorden.

Enligt skapelseberättelserna formas människan utifrån ett beslut inom Gud: *Låt oss göra människor till vår avbild, till att*

vara oss lika (1 Mosebok 1:26). Människan har en särställning genom detta. I ortodox tradition talas om att människan är skapelsens mikrokosmos som i sig sammanfattar skapelsens helhet; människan är "en värld i världen". Med Bibelns språkvärld anges hennes uppdrag vara skapelsens kung, präst och profet: som kung förvalta skapelsen, som präst bära fram tacksägelse till Gud och som profet förädla skapelsen och föra den och sig själv fram till sin fulländning.

SKAPELSE, FRÄLSNING OCH FULLKOMNING I JESUS KRISTUS

Jorden sörjer och vissnar, hela världen förtorkar och vissnar, jordens höjder förtorkar. Jordan har vanhelgats av dem som bor där; de har överträtt lagarna, kränkt rätten, brutit det eviga förbundet. Jesaja 24:4-5

Gud räknar med skapelsen i sin omsorg och sitt räddningsverk för världen. Även det nya förbundet genom Jesus Kristus handlar om hela skapelsen. Frälsningen har inte bara att göra med människans förlåtelse och försoning. Kristus är inte bara uppfyllelsen av de löften som gavs till Abraham och Moses. Han är också uppfyllelsen av löfterna till Noa och alla skapade varelser på jorden. Tydligast står det i Romarbrevet (8:19-21): *Allt skapat har lagts under tomhetens välde ... med hopp om att också skapelsen skall befrias ur sitt slaveri under förgängelsen och nå den frihet som Guds barn får när de förhärligas*.

Påskens seger genom Kristi död och uppståndelse gäller allt skapat. Skapelsens olika delar finns med i den himmelska visionen. I Uppenbarelseboken (5:13) står det om hur allt skapat i himlen och på jorden och under jorden och på havet och i havet finns med i lovsången inför Lammets tron i tacksamhet för frälsningen och livet i Jesus Kristus.

Den skapade världen är platsen för inkarnationen, för Guds människoblivande. Skapelse och inkarnation är varandras förutsättningar och led i Guds verk. Att Gud tar mänsklig gestalt

är ett understrykande av den skapade världens betydelse. Vår andlighet utövas i den skapade världen och den skapade världen reflekterar den kärlek som skapar på nytt. Utan inkarnationen ingen frälsning, utan skapelse ingen frälsning. Allt utspelar sig på skapelsens scen. Teologiskt kan det beskrivas som Guds verk som Fader, Son och Ande, treenig Gud.

I kristen tradition kan detta beskrivas som att människans egen befrielse och förvandling bidrar till skapelsens räddning. När människan vände sig bort från Gud ledde det till död och förgänglighet, något som störde den gudagivna processen av växande och mognad som skulle pågå till fulländningen.

Människan utövar nu sitt uppdrag som kung, präst och profet under dödens sammanhang, vilket påverkar hennes vilja och handlingar och därmed får konsekvenser för hela skapelsen. Genom Guds människoblivande i Jesus och hans uppståndelse skapas på nytt förutsättningar för att skapelsen inklusive människan ska nå sin fulländning.

Människans försoning med Gud och hennes helgelse resulterar även i människans försoning med naturen. Skapelse, frälsning och fullkomning är djupast sett ett enda skeende.

Särskilt för den ortodoxa traditionen är kyrkan central i hela detta skeende. Det uttrycks i övertygelsen att Kyrkan är ett evighetens och oförgänglighetens nedslag i tidens och rummets förgänglighet. Genom hela sin tradition och teologi, uttryckt i skrift, liturgi, ikoner och helheten av kyrkans liv manifesteras detta. Kyrkan har ett unikt uppdrag med oändligt större bredd, längd, höjd och djup (Efesierbrevet 3:18). Såsom Jesu Kristi kropp (Kollosserbrevet 1:18) är Kyrkan skapelsens utgångspunkt och mål, det himmelrike på jorden som ständigt förenar skapelsen med sin Skapare, människan med sin Gud.

FLER RELEVANTA TEOLOGISKA TEMAN

Noa berättelsen bär på viktiga motiv för en ekologisk teologi. Gud myndiggör Noa och använder människan för att rädda alla ekosystem på jorden. Om de inte får fortleva har inte heller människan någon framtid. Gud slöt där sitt förbund med människorna och alla levande varelser (1 Mosebok 9:10). Jorden med dess mångfald skulle inte förstöras igen om människan stod fast vid sin del av avtalet och följde Guds vilja. Det är ett löfte att ta fasta på i vår egen miljökamp. Andra viktiga relevanta teman rör sabbaten och jubelårslagarna samt hela den eskatologiska visionen som inbegriper naturen och det skapade.

GUDS ÄLSKADE SKAPELSE OCH MÄNNISKANS ROLL

Förvaltarskapstanken går som en röd tråd genom hela Bibeln och kyrkans liv. Det grekiska ordet för förvaltare är oikonomos. Det är bakgrunden till vårt ord ekonom. Det har särskilt i katolsk och protestantisk teologi uppmärksammats som ett modernt uttryck för en ansvarig människas relation till Gud. Människan, kvinna och man tillsammans, ges uppdraget i begynnelsen att på Guds vägnar råda över skapelsen, som ofta i Bibeln ses som Guds hus, oikonomia.

Att vara Guds avbild är att vara förvaltare av skapelsen. Förvaltaren äger inte jorden, ty den och dess fullhet är Herrens (Psaltaren 24:1). Men relationen mellan ägaren och förvaltaren är en öm kärleksgemenskap, där förvaltaren får ett oändligt förtroende och ansvar av Gud för alla skapelsens olika delar. Förvaltaren har sin särställning i skapelsen genom sitt stora ansvar för resten.

Det finns dock en risk att människan förstär sig själv som centrum för allt och runt vars väsen allting centreras. Det kan kallas för antropocentrism. En förvaltarskapstanke kombinerad med ett alltför antropocentriskt synsätt kan öppna vägen för rovdrift, för överutnyttjande av ekosystemen och en del menar att det är detta som är orsaken till den ohållbara väg vi är på idag.

Men en förvaltarstankar med en skapelserelaterad helhets-syn på tillvaron öppnar för att ta en större hänsyn till allt levande. I Bibeln står det *”Gud sade: »Vi skall göra människor som är vår avbild, lika oss”* (1 Mos 1:26). Ett inkluderande av människan som skapas att vara med och skapa. Vi är skapade medskapare. Då kan förvaltarskapet bli hållbart och inkludera allt liv som skapelsen rymmer.

EN KRISTEN HELHETSSYN

Utifrån de stora teologiska traditionernas grundsyn finns det ingen anledning att skilja miljöfrågor från humanitära frågor eller frågor om rättvisa. Den ekologiska verkligheten är grunden för våra existenser. Det sociala och ekonomiska sätt vi organiserar våra liv och samhällen på äger rum på den spelplan som den ekologiska verkligheten utgör. Finanskris och klimatkris hör därför intimt samman.

Kristna människor bör självklart räkna med Guds vilja vad gäller dessa grundfrågor för människans fortsatta existens. Kristus dog och uppstod för att försona hela skapelsen med Gud. Gud som gör allting nytt. Den som försummar skapelsen negligerar själva grundmeningen av Bibelns budskap. Människan själv är en del av livsväven. Hon är helt beroende av alla de ekosystem Gud skapat och har ingen framtid utan dem.

Kyrkorna har utifrån olika traditioner en gemensam grund att understryka Gud som den store Skaparen och Uppehållaren av allt. Denna kunskap delas – åtminstone vad avser dess grundläggande delar – med företrädare för andra världsreligioner. En kristen människa bör söka bära sitt ansvar för världens liv, eftersom hon genom den heliga Skrift och kyrkans liv och tradition har medvetandegjorts om Guds vilja med skapelsen.

Varje kristen bör – med början i sin hemmiljö – söka bära sitt individuella ansvar för att den vida syn på frälsning genom Jesus Kristus och helgelse i den heliga Anden som kyrkan och Bibeln

talar om skall förverkligas här på jorden.

När kristna människor arbetar för världens förnyelse fungerar vi som jordens salt och världens ljus (Matteus 5:13-14) och blir ett hoppets tecken. När kyrkan firar sin gudstjänst påminns vi om Guds verk i skapelse och försoning och vi får delaktighet i Guds rike och Guds rikets närvaro på jorden.

DÄRFÖR VILL VI ATT

- kyrkorna tillsammans ger utrymme för reflektion kring människan och skapelsen utifrån bibel och tradition
- kyrkor och samfund i Sverige som en del av den internationella ekumeniska rörelsen särskilt aktualiserar miljö- och hållbarhetsfrågor under den period som kallas Skapelsetid (1 september – 4 oktober)
- dessa ekoteologiska frågor ska vara självklara delar i pastors-, präst- och diakon-utbildningar där sambanden mellan ekologi, ekonomi och människosyn hålls tydliga
- den ekumeniska rörelsen söker teologisk/idémässig dialog kring miljö och hållbarhetsfrågor med andra rörelser och trostraditioner i samhället

DÄRFÖR VÄNDER VI OSS MOT

- teologier som inte ger självklar plats åt den treenige Guden: Fadern-Skaparen, Sonen-Frälsaren och Anden-Livgivaren
- bibeltolkningar som anger människan som självständig härskare snarare än som gudasänd förvaltare
- en alltför antropocentrisk teologisk tolkning av Bibeln som riskerar att öppna vägen för en rovdrift av skapelsen

DÄRFÖR UPPMUNTRAR VI VARANDRA ATT

- uthålligt hålla fast vid och förnya djupengagemanget i våra kyrkliga och bibliska grundvärden, i första hand tacksam-

- het, ödmjukhet, mod, strävan efter rättvisa, förnöjsamhet och enkelhet i livsföringen, kärlek, fred samt tro och hopp
- fortsätta låta våra gudstjänster genomsyras av bön och lovsång till den Gud som skapar, frälser och ger liv
 - arbeta för gudstjänster präglade av gudagivet hopp och genuin frimodighet
 - söka gemensamma ekumeniska platser för reflektion och gudstjänst
 - acceptera vår kungliga, prästerliga och profetiska kallelse angående klimatfrågor och miljö
 - öka samverkan och samtal med andra organisationer som arbetar med dessa frågor

KAPITEL 3

KLIMAT OCH GLOBAL UTVECKLING

Under årmiljoner har ett klimat utvecklats som under en längre tid varit stabilt och gynnsamt för människans utveckling. Idag är människans påverkan på klimatet på en nivå som har försatt oss i ett nödläge. Den industriella epoken har inneburit ett stort kliv i den mänskliga utvecklingshistorien, med många goda gåvor som vi kan vara tacksamma för.

Utnyttjandet av fossila bränslen och den teknologiska utvecklingens enorma framsteg har gett oss samhällen där människors och husdjurs muskelkraft har ersatts av långt starkare maskiner.

Genom den naturvetenskapliga kunskapsexplosionen har vi erövat enorma fält, alltifrån DNA-spiralens hemligheter till allt större kunskaper om kosmos. Detta har gett många människor möjligheter till längre liv och mindre lidande.

Denna utveckling har emellertid också fått oönskade konsekvenser. Fossila bränslen har varit en billig råvara med högt energiinnehåll som fått hjulen att rulla. Samtidigt har de fossila bränslenas utsläpp av koldioxid varit den helt dominerande orsaken till klimatförändringarna.

En akut fråga i dag är hur vi bromsar utsläppen av växthusgaser. Klimatsystem är komplexa system och inte helt lätta att för-

stå eller förutsäga. Men trots komplexiteten säger det samlade forskningssamhället genom FN:s klimatpanel (IPCC) otvetydigt att det är hög tid att förändra vårt sätt att leva tillsammans på jorden.

Vi måste på en mycket kort tidsperiod bryta den utveckling som baserats på fossila bränslen. Vi måste ompröva vårt sätt att alstra energi, vårda skogar och använda den odlade jorden. För att jorden ska föda alla utan att tära på jordens tillgångar behöver vår diet läggas om och våra konsumtionsmönster och transportvanor förändras.

Klimatkonventionen som skapades vid FN:s stora möte kring miljö och hållbar utveckling i Rio de Janeiro 1992 har under 30 år sökt att ena världens länder för att genom bindande åtaganden minska sina utsläpp och samtidigt ge utrymme för utvecklingsländernas möjligheter till utveckling.

Kyotoprotokollet skapades senare under klimatkonventionen som ramverk för bindande åtaganden för industriländernas minskningar. Där skapades också mekanismer som möjliggör för rika länder att räkna in insatser som minskar klimatpåverkan i andra länder.

Parisavtalet från 2015 skapades efter misslyckade försök att utveckla Kyotoprotokollet. Det är en ram för alla världens länder att minska utsläppen av växthusgaser så att ökningen av medeltemperaturen ska hålla sig väl under två grader Celsius med en strävan att stanna under 1,5 grader. Med de ambitioner som länderna visade upp skulle inte målen att nås och en höjning på närmare 3 grader, eller i värsta fall mer, att bli verklighet. Detta skulle innebära förödande konsekvenser för livet på vår planet, med kollaps av merparten av världens ekosystem, utslagen livsmedelsproduktion och påfrestningar på vår mänskliga civilisation som helt saknar motstycke i historien.

Covid-19-pandemin har demonstrerat hur sammanflätade och sköra våra liv är då smittan snabbt sprids över jorden. Samtidigt

visar detta hur snabbt vi kan ställa om och satsa mycket omfattande ekonomiska resurser då världen gemensamt förstår faran.

I november 2021 samlades världen i Glasgow för att i enlighet med Parisavtalet höja ambitionerna för att minska klimatpåverkan. I Glasgow Climate Pact så hålls fortfarande möjligheterna vid liv att klara att hålla den globala medeltemperaturökningen under 1,5 grader. Men fortfarande behöver enorma insatser göras för att förverkliga de löften och åtaganden man kommit överens om. Exempelvis motsvarar inte löftet om att bidra med finansiering av anpassningsåtgärder och förluster och skador alls behoven.

Tyvärr är trögheten stor i de sociala strukturerna, viljan svag och kanske förståelsen för den allvarliga situation världen befinner sig så liten att några stora framsteg inte har gjorts. Samtidigt visar allt fler forskningsresultat att vi är på fel väg. Det har saknats tillräckligt engagemang och vilja till förändring bland de starka ekonomierna i världen.

Men ljuspunkter finns. Att unga människor tagit täten och utkräver ansvar och handling från världens makthavare genom Fridays For Future-rörelsen är hoppfullt. Många länder har klimatfrågan som en av de viktigaste på dagordningen. Vi ser att förnyelsebar energi konkurrerar ut fossila bränslen och att medvetenheten om klimathotet är större idag än tidigare. Det interreligiösa arbetet kring klimat växer och förenar många olika traditioner i arbetet för en hållbarare värld.

Men ju längre tiden går utan reell förändring desto större är risken för allvarliga klimatförändringar som särskilt drabbar utvecklingen i fattiga länder, särskilt kvinnor och barn. Idag är extremväder något vi ser med allt större frekvens och det drabbar också länder som har möjlighet att bygga upp sin infrastruktur efter en naturkatastrof. Men fattiga länder saknar ofta dessa möjligheter till återuppbyggnad. De fattiga i världen är de som minst bidragit till klimatpåverkan men de som först, tydligast och mest drabbas av dess konsekvenser. Därför har den internationella

ekumeniska rörelsen genom åren tryckt på vikten av rättvis omställning och att sträva efter klimaträttvisa.

Hållbar utveckling handlar om att inte utnyttja mer av jordens resurser än vad som i rimlig tid kan återställas. Hållbar utveckling handlar också om att resurser används på ett rättvist sätt (se nästa kapitel).

Agenda 2030 med 17 globala hållbarhetsmål antogs år 2015 med syftet att fram till år 2030 uppnå en socialt, ekonomisk och miljömässigt hållbar utveckling över världen. De globala hållbarhetsmålen spänner över frågor som tillgång till utbildning, ökad jämställdhet och hållbar livsmedelsproduktion, och formuleras som oskiljaktiga från varandra. Exempelvis anses utrotad fattigdom och hänsyn till ekosystemen utgöra förutsättningar för att nå också de andra målen.

De utmaningar som världen står inför och den skyndsamhet som krävs för att undvika en större utarmning av de ekologiska systemen utmanar vårt nuvarande sätt att se på samhälle och hur vi lever. Klimatet, som den mest akuta frågan av flera hållbarhetsfrågor, är inte enbart en vetenskaplig och politisk fråga. Ännu mer är det en etisk och andlig utmaning. Som kyrkor och trossamfund har vi en viktig roll att spela, om vi tar vårt uppdrag på allvar.

DÄRFÖR VILL VI ATT

- kyrkan tillsammans med andra krafter förbereder människor mentalt och andligt för den stora omställning som kommer att ske
- kyrkorna bidrar med reflektion och värden för förändring för en hållbarare livsstil
- Sveriges regering och riksdag tar modiga beslut för att stimulera cirkulär ekonomi, energieffektivisering, utveckling av förnyelsebara energikällor och en rättvis omställning, samt att stimulera medborgare till en hållbarare livsstil
- Sveriges regering och riksdag stödjer internationella över-

enskommelser som eftersträvar en progressiv klimatpolitik och tillsammans med det civila samhället aktivt arbetar med Agenda 2030 och de globala målen

- kyrkorna i Sverige aktivt deltar i ekumeniskt nätverksarbete och i påverkansarbete i FN, EU och andra internationella organisationer, samt aktivt verkar i enlighet med de globala målen
- kyrkorna i Sverige genomför konkreta åtgärder för att minska sina ekologiska fotavtryck

DÄRFÖR VÄNDER VI OSS MOT ATT

- världens länder inte ännu har konkreta handlingsplaner i linje med sina löften och åtaganden för att hålla temperaturökningen under 1,5 grader
- världens länder inte uppfyller de löften om finansiering till utvecklingsländer för klimatanpassningsåtgärder

DÄRFÖR UPPMUNTRAR VI VARANDRA ATT

- välja en solidarisk livsstil som inte slösar med naturens resurser, exempelvis genom att välja en miljö- och klimatsmart kost och resa hållbart
- bli aktiva, lyssna och lära av miljöorganisationer inom och utanför kyrkorna, till exempel God Jord – kristna för miljö och rättvisa
- se över våra kapitalplaceringar och välja etiska och hållbara alternativ som inte främjar utvinning av olja, kol och naturgas eller användning av fossila bränslen och produkter
- förvalta våra fastigheter, skog och mark på ett miljö- och klimatmässigt hållbart sätt
- arbeta för fler ”gröna/hållbara församlingar” genom att använda de olika verktyg som erbjuds, exempelvis Svenska kyrkans miljödiplomering och det ekumeniska nätverket ”Grön kyrka”

KLIMAT- RÄTTVISA

En minoritet av jordens människor har i dag en högre materiell utveckling och levnadsstandard än vad någon någonsin haft. Samtidigt visar forskarna att det skulle krävas cirka 4 jordklot för att alla världens människor skulle kunna leva som välmående svenskar.

En enad forskningsvärld visar på att jordens resurser förbrukas i en högre takt än dess resurser kan återskapas. Naturresurskontot är övertrasserat. Trots vetenskapen om att mänskligheten är på fel väg minskar inte överutnyttjandet av jordens resurser.

Klimaträttvisa är ett begrepp som bland annat Kyrkornas världsråd använt för att peka på vikten av att förstå klimatfrågan som en fråga om rättvisa. I dag står vi inför en situation där världens hela befolkning hävdar sin rätt till ett drägligt liv (global rättvisa) och kommande generationers rätt att ta över en hållbar jord (intergenerationell rättvisa).

Länderna i väst och nord har historiskt sett bidragit mest till utsläppen. Om man räknar utsläpp per capita är bilden tydlig. Rättvisa borde betyda att de som haft vinning av utsläppen tar ett större ansvar både för att minska sina egna utsläpp och bistå andra länder så att dessa kan bygga sin utveckling på hållbara energikällor.

Tillväxt kan vara bra och är i sig inte negativt. Men världen be-

höver ett nytt sätt att tänka och ett annat sätt att räkna och beräkna utveckling än det mycket trubbiga BNP som är så styrande för investeringar och beslutsfattande. Då räcker det inte med justeringar som vi kallar miljövänliga. Det som krävs är ett paradigmskifte. Frågan om hur många människor jorden klarar att försörja behöver bearbetas praktiskt och teologiskt.

Den stora frågan är hur vi använder jordens resurser på ett hålligt sätt. Där behöver vi tänka nytt och framhålla värderingar som hela tiden har de sårbaras och utsattas perspektiv. Situationen är allvarlig då den rika världens konsumtion och resursförbrukning samtidigt hindrar möjligheter till ett drägligt liv i många av jordens fattiga länder.

Det globala Nord måste minska sitt ekologiska avtryck och det globala Syd måste få ökad del av jordens resurser.

Som en del av en ekumenisk global gemenskap kan vi inte blunda för denna monumentala orättvisa. Som kyrkor i den rika delen av världen behöver vi ständigt påminna vår egen kontext om klimatfrågans globala rättvisaspekter.

Vårt sätt att utnyttja jordens resurser betalas av de fattigas brist på resurser och ödelagda möjligheter. Kraftigt minskade skördar, infrastruktur som slås sönder, brist på vatten, människor som tvingas fly är exempel på sådant som medför en försämrad framtid för kommande generationer. Prostitution och trafficking blir ofta en konsekvens när kvinnor är på flykt.

Att en utjämning skall ske är inte bara en profetisk utsaga om rättvisa utan också nödvändigt för att mänskligheten ska kunna fortleva under drägliga förhållanden.

Våra konsumtions- och produktionsmönster behöver förändras i en mer solidarisk riktning. Kyrkor och trosgemenskaper bör ställa frågor om vad ett gott liv är, hur vi bäst förvaltar jordens gåvor och hur vi förstår det sammanhang vi är satta i: en mänsklighet och en jord. Vanor och mönster kan förändras. Det går att

leva mer hållbart och det finns en glädje i det enkla livet. Det går att trotsigt våga tänka annorlunda och nytt kring hur vi handskas med de resurser vi har och på vilket sätt vi deltar i samhällsdiskussionen.

Att agera för rättvisa innebär att utkräva ansvar från både regeringar och företag.

På samma sätt som vi i nattvarden delar brödet med varandra så delar vi jorden med varandra. När brödet delas räcker det åt alla. Vi som lever materiellt gott bör fråga oss om vad som framöver är viktigast i livet – mer prylar och status eller mer av kärlek, gemenskap, solidaritet och rättvisa.

Det handlar om vårt uppdrag att förvalta den gåva vi fått i att leva i Guds skapelse. Det handlar om att möta våra utsatta och sårbara syskon som redan nu drabbas av klimatrelaterade katastrofer. Det handlar om intergenerationell rättvisa och vårt ansvar för kommande generationer. Det handlar om urfolkens rättigheter och interreligiös dialog och samverkan kring vårt ansvar för skapelsen. Det handlar om att föra ett samtal om hur sammanlänkade vi är i den livets väv som vi ingår i.

DÄRFÖR VILL VI ATT

- den svenska regeringen på ett kraftfullare sätt driver frågor om långsiktig hållbarhet och klimaträttvisa i såväl EU som FN
- forskning som diskuterar utveckling och välbefinnande utifrån andra modeller än ekonomisk tillväxt får stöd
- begrepp som Grön ekonomi, cirkulär ekonomi och delningsekonomi får innehåll som styr mot en värld där ekosystemen bevaras och de hållbara alternativen premieras

DÄRFÖR VÄNDER VI OSS MOT ATT

- välbefinnande definieras så entydigt utifrån ekonomisk tillväxt
- regeringen använder pengar från biståndet till klimatinsatser. Additionella medel bör tillföras för klimatomställning, klimatanpassning och ersättning för förluster och skador.
- känsliga ekosystem exploateras
- ”grön målning” och begrepp som ”grön tillväxt” används för att skylta över en fortsatt exploatering av naturresurser och människor i världen

DÄRFÖR UPPMUNTRAR VI VARANDRA ATT

- vara kreativa i våra ambitioner att arbeta för en rättvisare värld
- verka för att de fattigas och det globala syds röster hörs i vårt samhälle och i våra kyrkor
- ta del av ursprungsbefolkningars erfarenheter för en förnyad förståelse av människans förhållande till skapelsen
- utveckla den interreligiösa dialogen genom att inkludera klimat- och hållbarhetsfrågor
- välja klimatsmart mat, till exempel genom att minska köttkonsumtionen
- engagera oss genom t ex Diakonia, Caritas och Act Svenska kyrkan

ATT BÄRAS AV ETT HOPP

Klimatforskningens prognoser måste tas på allvar. Men de sociala och ekonomiska följderna och prognoserna får inte skrivas i sten. De är påverkansbara, framtiden är möjlig att förändra. Men hoppet är avgörande.

Aposteln paulus skrev: *Där allt hopp var ute höll Abraham fast vid hoppet och trodde.* (Romarbrevet 4:18). Hopp och tro är även i klimathotens tid de fundamentala livsvärden som kyrkan kan erbjuda. De är djupt invävdade i varandra i en dynamisk enhet. Hoppet är missmodets moteld. Kyrkans tro har formulerats i tider av hot och förtryck, av människor som såg sig delaktiga i kampen mot onda krafter i tillvaron.

Även på Jesu tid räknade människor med att jordens undergång kunde vara nära. Det hopp som formulerades byggde inte på synliga framsteg utan hade en annan grund. Man bar på ett hopp mot alla odds, ett trotsigt och motsträvt hopp.

En nyckeltext om kristet hopp i NT knyts direkt till en avgörande text just om själva skapelsens frälsning. *I hoppet är vi räddade ... om vi hoppas på det vi inte ser, då väntar vi uthålligt* (Romarbrevet 8:24). Paulus skriver strax före denna vers att det finns hopp om att också skapelsen skall befrias ... nå den frihet som Guds barn får när de förhärligas. Han knyter alltså direkt ihop skapelsens kommande befrielse med människans möjlighet till frälsning.

Det genuina kristna hoppet hör ihop med personligt och praktiskt djupengagemang. Äkta kristet hopp stör och utmanar i högsta grad. Det oroar och kallar till uppbrott. Det bär i sig en kallelse att röra sig mot framtiden, att ta konkreta steg i riktning mot Guds rikes förverkligande.

Det krävs mod att våga hoppas! Hoppet kan vara grundat i förtyvlan men bäras av Guds löfte. Det kristna hoppet inspirerar till handling, till en ny färdriktning, till omvändelse.

Våra största ansträngningar och vårt djupaste engagemang i klimatfrågorna förefaller ofta helt otillräckliga inför de politiska realiteter som styr världen. Ändå hoppas vi. Vi vet att Gud vill ha en jord som helt är präglad av rättvisa, fred och hållbara ekosystem. Vi litar på att Gud fortsatt är hela världens upprätthållare och befriare och att Gud fortsätter att skapa. Vi tror dessutom att Gud gett oss vårt förnuft, för att vi skall kunna förstå vad som måste göras. Vi litar på att Gud och kraften från den uppståndne Kristus kommer att styrka oss i kampen. Vi hör den heliga Andens hoppfulla tröst i vårt inre.

Tiden är inne för kraftfull handling! Bibeln lär oss att människan aldrig bör leva på måfå, uppgivet, som av en slump. Hon har ett uppdrag. Våra liv är en nådatid vid evighetens gräns. Där kallas vi till uppbrott och handling, att vara Guds medarbetare när människans liv och värde och resten av skapelsen hotas.

Grekiskans kairos betyder rätt ögonblick och är inte vilken tid som helst. Det är möjligheternas tid, den dynamiskt hoppfulla tidsfrist Gud ger till handling och utvägar ur krisen.

För kyrkan bor Kristus själv i detta Kairos. Jesu korta kärnfulla väckelsepredikan i början av Markusevangeliet (1:14-15) lyder: *Tiden är inne. Guds rike är nära. Omvänd er och tro på budskapet!* Orden blev början till en världsrevolution då och borde få medverka till världens helomvändning också under 2000-talets andra decennium.

Må hoppets Gud fylla er tro med all glädje och frid och ge er ett allt rikare hopp genom den heliga Andens kraft. (Romarbrevet 15:13)

Samtalsmaterial till ”Värna den jord som Gud älskar”

Välkommen att samtala om skriften ”Värna den jord som Gud älskar”! Med det här samtalsmaterialet vill vi på ett enkelt sätt uppmuntra till samtal om klimat, hållbarhet och hopp. När vi samtalar med varandra fördjupas vår egen förståelse av det vi läst, våra perspektiv vidgas och nya insikter och tankar väcks. När vi formulerar oss och lyssnar till varandra djupnar vår egen reflektion.

Ett tryggt samtal bygger på att det finns tydliga ramar och överenskommelser för samtalet. Samtala i gruppen om vilka samtalsramar ni vill ha. Förslag kan vara:

- Det personliga vi delar stannar i gruppen.
- Det är ok att prova tankar och att ändra sig.
- Alla talar i jagform.
- Alla hjälps åt alla hålla tidsramarna.
- Alla bidrar med sitt perspektiv och värdesätter att få ta del av andras.

Samtala i mindre grupper om 3-7 personer. Med hjälp av materialets upplägg går det bra att göra det i studiecirkelform. Materialet omfattar tre träffar och innehåller förslag på samtalsfrågor och upplägg. Kontakta ditt studieförbund så får du hjälp med att komma igång!

TRÄFF 1

TRE NYCKLAR; KÄNSLA, TANKE OCH UTMANING

SAMTALA OM

Läs igenom häftet i sin helhet. Samtala utifrån tre nycklar: känsla, tanke och utmaning.

Vilken känsla fick du efter att ha läst texten?

Till en början kan det vara svårt att få tag på sin känsla, ofta sitter den i magen och är omedelbar. Ibland vill den inte ge sig tillkänna och efter ett tag finns kanske fler känslor i omlopp. Var och en får en stund på sig att känna efter under tystnad och välja en av känslorna att berätta om för gruppen. Att hitta sin känsla och bestämma sig för vilken man vill presentera för andra kan vara svårt och upplevs ofta som personligt, därför är det viktigt att just känslan inte kommenteras av någon i gruppen. Vem vill börja? Gör en runda så att alla kommer till tals.

Vilken tanke hänger sig kvar efteråt?

Under rundan får varje deltagare berätta om just sin tanke och något kort om vad som gav tanken. Var det något som gjorde mig upprörd, stolt, glad eller ledsen? När alla berättat kan ni släppa fram ett fritt samtal kring frågeställningen. Det är viktigt att samtalet hela tiden utgår från den enskilde deltagaren och att ingen känner sig ifrågasatt eller kränkt.

En utmaning du vill dela med dig av?

Låt var och en berätta om en upptäckt, insikt eller citat från texten. Är det något som berört, eller utmanat dig på ett särskilt sätt?

AVSLUTNING

Avsluta samtalet med ytterligare en runda där var och en får berätta med ett ord eller max en mening om: Denna tanke tar jag med mig hem!

TRÄFF 2

KONSEKVENSER PÅ ETT PERSONLIGT OCH STRUKTURELLT PLAN

BACKSPEGEL

Inled träffen med att fånga upp tankar från förra samlingen. Gå en runda och dela med varandra ”Vad hänger kvar i dig från förra gången? Har du någon tanke/fråga/känsla som du vill dela med oss andra?”

SAMTALA OM

Kapitlen i häftet ger flera utmaningar, uppmaningar och uppmuntran till konkret handling på ett individuellt plan, i kyrkorna och i civilsamhället. Den här träffen har fokus på vad jag kan bidra med och mitt eget ansvar, men inte ensam. Det bästa vi kan göra är att sluta vara enskilda, vi behöver varandra. Det kan vara lätt hänt att tänka att det inte spelar någon roll vad vi gör men det gör det, allt spelar roll och hör ihop. Vi behöver hjälpas åt och utan att lägga skuld och skam på vanor och beteenden uppmuntra varandra att göra skillnad.

Fundera enskilt på följande uppmaningar och skriv ned dina tankar. Dela gärna två och två kring det ni skrivit på de tre punkterna.

- Detta vill jag sluta med ...
- Detta vill jag fortsätta med ...
- Detta vill jag börja med ...

Vill du bli ännu mer konkret kan du skriva ned på ett papper, lägga i ett kuvert och öppna kuvertet ett specifikt datum eller lägga som en påminnelse i din digitala almanacka. Vad har hänt sedan sist?

Våra personliga val skapar förutsättningar och påskyndar de politiska beslut som är avgörande för att vi ska klara klimatkrisen. Fundera över hur ni kan öka medvetenheten om hur vår valsedel och vårt samhällsengagemang kan påverka. Vilka andra möjligheter till påverkan på strukturell nivå ser ni? Dela tankar med varandra.

AVSLUTNING

Avsluta samtalet med en runda där ni delar en uppmaning som dröjer sig kvar.

TRÄFF 3

EN FRAMTID OCH ETT HOPP

BACKSPEGEL

Inled träffen med att fånga upp tankar från förra samlingen. Gå en runda och dela med varandra ”Vad hänger kvar i dig från förra gången? Har du någon tanke/fråga/känsla som du vill dela med oss andra?”

SAMTALA OM

I häftet finns ett flertal citat. Läs igenom de olika citaten högt i gruppen. Turas gärna om att läsa. Ta sedan en stund för egen läsning på egen hand i tystnad. Reflektera över om det finns några särskilda ord eller formuleringar som framträder på ett extra tydligt sätt och som berör dig. Finn minst tre ord som är bärande för dig. Stryk under dessa. Gå sedan en runda och dela med varandra i gruppen vad ni funnit.

Samtala sedan utifrån någon av följande ingångar:

- Vad betyder det här för oss i vårt sammanhang?
- Vad skulle vårt nästa steg kunna bli?

Använd uppmaningarna från förra träffen för att utforma en gemensam handlingsplan:

- Det här vill vi sluta med ...
- Det här vill vi fortsätta med ...
- Det här vill vi börja med ...

Häftets sista kapitel handlar om hoppet och där finner vi följande bibelord från Romarbrevet 15:13 ”Må hoppets Gud fylla er tro med all glädje och frid och ge er ett allt rikare hopp genom den heliga Andens kraft.”

Samtala i gruppen om var ni finner hopp. Kanske kan ni tillsammans finna andra bibelord som talar om hopp? Finns det någon särskild film/musik/bild/bok som gestaltar hopp på ett bra sätt? Vad ger dig hopp? Sammanställ era olika hoppfulla tips och idéer och dela med varandra i gruppen.

AVSLUTNING

Avsluta samlingen med en runda där var och en har möjlighet att säga något kort om samlingen och den studiecirkel som nu avslutas, till exempel:

- Nya tankar jag fått med mig ...
- Jag skulle vilja samtala vidare om ...
- Något jag skulle vilja veta/läsa mer om ...

Detta studiematerial har tagits fram av Sensus Studieförbund och Studieförbundet Bilda.

APPENDIX MED CITAT FRÅN OLIKA KRISTNA TRADITIONER

Allt som lever och andas är heligt och vackert i Guds ögon. Hela världen är ett sakrament. Hela det skapade kosmos är ett tecken på Guds oskapade energi.

Och mänskligheten står som en präst vid skapelsens altare, som ett mikrokosmos och en medlare. Så är sakernas sanna natur ... om vi har trons ögon att se det med.

Bartolomeus I
Patriark av Konstantinopel

Utdrag ur påve Franciskus rundskrivelse Laudato Sí (Lovad vare Du) från 2015

Hela universum talar om Guds kärlek, hans gränslösa ömhet för oss. Jord, vatten, berg: allting är som en Guds ömhetsbetygelse. (nr 84)

Vi har bara ett hjärta, och samma uselhet som får oss att miss-handla ett djur kommer snart att visa sig i vårt umgänge med andra människor. (nr 92)

Varje ekologisk idé måste införliva ett socialt perspektiv som tar hänsyn till de grundläggande rättigheterna för de fattiga och underprivilegerade. Principen om att privat egendom är underordnad tillgångarnas gemensamma mål, och således ger alla rätten att nyttja dem, är en grundläggande regel för samhällsstyre... (nr 93)

Vi måste inse att tekniska produkter inte är neutrala, därför att de bildar en struktur som till slut betingar olika livsstilar och formar samhällseliga möjligheter i enlighet med de planer som dikteras av vissa mäktiga grupper. (nr 107)

I den stund vi förlorar vår ödmjukhet och blir trollbundna av möjligheten att gränslöst härska över allting, då slutar det oundvikligen i att vi skadar samhället och miljön. (nr 224)

Kyrkornas Världsråds uttalande efter FNs klimatmöte i Glasgow i november 2021

WCC appeals for 'fundamental conversion towards just and sustainable future' after COP26

“And God saw everything that he had made, and behold, it was very good. (Genesis 1:31)

We human beings are an integral part of God’s good creation and are dependent on the divinely created web of life for our well-being. As God’s image-bearers we also carry the responsibility to care for God’s creation. But due to anthropogenic climate change we stand on the verge of fulfilling the prophecy of Micah: “the earth will be desolate because of its inhabitants, for the fruit of their doings” (Micah 7:13). Moreover, love is at the centre of our Christian belief (1 John 4:16), and we acknowledge that if one member of the worldwide body of Christ suffers, all suffer together with that one (1 Corinthians 12:26). But sisters and brothers in poor, vulnerable and marginalized communities are facing the worst impacts of climate change while those responsible for the crisis continue to resist the demands of solidarity and justice.”

“We express our deep appreciation of the many ecumenical and interfaith initiatives for climate justice in which the WCC and its member churches and partners have been involved in relation to COP26 and over the years.”

“Now, in this crucial moment, we urge all member churches, ecumenical partners and Christian communities to be leaders – not only followers – in making the changes for which we advocate.”

“We appeal for a fundamental conversion – a metanoia – in all our nations, societies, churches and communities, away from the destructive exploitative path which has led us to this precipice, towards a just and sustainable future.”

The executive committee of the World Council of Churches, meeting in November 2021 in Bossey, Switzerland

Kyrkornas Världsråds deklARATION av klimatnödläge

Statement on the Climate Change Emergency

“The time for debate and disputation of established scientific facts is long over. The time for action is swiftly passing. We will all be held to account for our inaction and our disastrous stewardship of this precious and unique planet. The climate emergency is the result of our ecological sins. It is time for metanoia for all. We must now search our hearts and our most fundamental faith principles for a new ecological transformation, and for divine guidance for our next steps to build resilience in the face of this unprecedented millennial challenge.

The executive committee of the World Council of Churches therefore joins other faith leaders, communities and civil society organizations in declaring a climate emergency, which demands an urgent and unprecedented response by everyone everywhere – locally, nationally and internationally.”

The executive committee of the World Council of Churches, November 25, 2019

Equmeniakyrkan har utlyst klimatnödläge. Vi har gjort det tillsammans med Vatikanen, Kyrkornas världsråd, Förenta nationerna, EU-parlamentet och många fler.

Med klimatnödläge menas ett läge av förhöjd prioritet till den kris vi befinner oss i. Det är ett tydligt sätt att säga att vi måste mobilisera resurser och undanröja hinder för beslut som kan garantera en hållbar fortlevnad på planeten.

Drivna av Guds kärlek till allt skapat och som ett självklart uttryck för uppdraget att göra Jesus Kristus känd, trodd och älskad fördjupar vi arbetet i Equmeniakyrkan med att se över all verksamhet för att hitta vägar att minska klimatavtrycket.

Vi gör det för att värna vårt jordiska hem, ett hem som vi delar med alla människor, växtlighet och djur i en mångfald som nu hotas. När mångfalden hotas rubbas det ekologiska system, väven av liv som vi alla är en del av.

Det är människor, särskilt i västvärlden, som har påverkat och påverkar balansen och som gör att jorden är på väg att överhettas. Därför vilar ansvaret extra tungt på oss i vår del av världen att tänka och göra nytt för att stoppa en ohållbar exploatering av vårt gemensamma hem, skapelsen.

Med utlysning av klimatnödläge tar Equmeniakyrkan ett steg till i ett självrannsakande arbete: Vad mer kan vi som kyrka göra för att bidra till den nödvändiga omställningen för att bromsa utvecklingen?

Kristenheten är ett stort nätverk, lokalt, nationellt och internationellt och består av många enskilda människor och organisationer som kan stödja varandra och kroka arm med andra goda krafter för att bidra till goda livsvillkor, en helad värld och en försonad skapelse.

Kyrkoledare och biträdande kyrkoledare i Equmeniakyrkan
28 oktober 2021

”Den kristna tron kan också bidra med hopp. Vi tror att jorden är Herrens och att han också är den som till sist kommer att se till att hans skapelse blir återställd till det han hade tänkt från början. Därför har vi ett hopp om skapelsens frälsning, även om det ser mörkt ut. Vi som tror på en Gud som både har skapat världen och försonat den på nytt med sig själv kan, om några, ha ett hopp om dess framtid. Vi har ett hopp för den här jorden, eftersom vi tror på Guds seger över det destruktiva och onda. Upprättelsen kan börja när vi hittar tillbaka till den Gud som är universums skapare.

Detta hopp, i förening med förvaltarskapsperspektivet, betyder att vårt engagemang för jorden inte i första hand är motiverat av resultat utan av att handla rätt. Om vi inte ser någon synlig förändring, även om vi inte är säkra på att vi kan göra någon skillnad, så drivs vi att ändå förvalta skapelsen eftersom det är vår kallelse och vårt ansvar.”

Citat från Teologiska nätverket i Pingsts skrift Gud, miljö och klimatet 2019

Klimatkrisen är existentiell och andlig eftersom den berör människolivets grundbetingelser i djupaste bemärkelse. Vi behöver gripa tag i den oro, den skuld och de frågor som nödläget väcker. Har vi lämnat en springnota till våra barn och barnbarn? Hur kan vi skapa en rättvis omställning? Vad vågar vi hoppas på?

Uttalande från Svenska kyrkans biskopar den 27 oktober 2021

Nu behövs mod, tillit och kraft för att stå emot uppgivenhet och våga de förändringar som är nödvändiga. I kristen tro finns grund för hopp och handlingskraft. Också i kriser. Människan är skapad av Gud och har ett ansvar att skydda och vårda jorden. Nu gäller det!

Uttalande från Svenska kyrkans biskopar den 27 oktober 2021

SKAPELSEBÖNER

Vid det europeiska ekumeniska mötet i Sibiu 2007 var ”Skapelsetid” en av tio rekommendationer till kyrkorna i Europa: ”Vi rekommenderar att perioden från den 1 september till den 4 oktober ägnas åt bön för skapelsens bevarande och främjandet av hållbara livsstilar som gör att vårt bidrag till klimatförändringen ändrar riktning.”

<https://www.skr.org/vart-arbete/hallbar-utveckling/skapelsetid/>

”Kärlekens Gud, visa oss vår plats i denna värld som förmedlare av din kärlek till alla skapade ting på denna jord, för inget enda av dem är bortglömt i dina ögon... Grip oss med din makt och ditt ljus, hjälp oss att skydda allt levande, att göra jorden till en bättre plats att bo på och bereda den för ditt rike, som är rättfärdighet, frid, kärlek och skönhet”.

Utdrag ur bön i Franciskus rundskrivelse Laudato Sí (Lovad vare Du) från 2015

BÖN FÖR KLIMATET

*Evige Gud, hela jorden är full av din härlighet.
Till dig bär vi fram skapelsens vändor i klimatkrisens tid.
Vi ber om nåden att få göra gott,
som dina skapade medskapare.*

*Jesus Kristus, du har gått på vår jord och lever mitt ibland oss.
Gör oss känsliga för människors och hela skapelsens lidande.
Stärk oss i arbetet för ett värdigt liv,
i rättvisa och solidaritet med dem som lever
och kommer att leva.*

*Heliga Ande, modets och självbesinningens kraft,
du talar till våra samveten.
Trösta oss när vi lider och plågas av ångest.
Ge oss oro när vi domnar i bekvämlighetens ro.
Skapa om oss till att bli vad vi är:
en enda mänsklighet under samma himmel.*

Ett biskopsbrev om klimatet, Svenska kyrkans biskopar 2019

EN BÖN FÖR VÅR PLANET

*Herre, din sköna planet, vårt hem
har växlat gestalt i miljarderna av år:
blå av hav
vit av snö
gul och grön
av öknar och skog,
berg som skakar!
Jorden, smaragden på färd runt sin sol:
regn och torka
köld och värme
klimatet i skapelsens egen rytm
och arter som kommit och gått*

*Så lät du oss människor i kärlek bli till
och gav oss budet att bruka och vårda
Vi upptäckte kolet,
oljan och gasen en revolution,
med välfärd och bättre tider för många
Men tillväxten skenade
måttlöst och girigt
vi rubbar klimatet
och världen är hotad
Herre, förlåt oss, nu är det bråttom
att skapa förändring, giv klokskap och hopp!*

Amen

En bön av Stefan Edman

VÄRNA DEN JORD SOM GUD ÄLSKAR

Kyrkorna i Sverige om klimat och hållbar utveckling

Det behövs handlingskraft. Läget är akut och det krävs förändring nu. Vi är som kristna kallade att ta ansvar för skapelsen. Vi behöver inse hur förbundna vi är med allt skapat, med andra människor, och med Gud. Vi behöver höra kallelserna till förvaltarskap och ta del av en nödvändig omställning.

Samtidigt behövs hopp och tro. Många känner uppgivenhet och existentiell ångest. Kyrkorna bekänner gemensamt att Gud är Skapare av hela jorden och att Guds räddningsverk genom Jesus Kristus gäller hela skapelsen.

I denna skrift som är en reviderad version av en tidigare utgåva, uttrycker kyrkorna att det behövs både omställning, handlingskraft, hopp och tro. Kyrkorna talar gemensamt till beslutsfattare, politiker men också till oss alla. I ett avslutande samtalsmaterial finns inbjudan att föra samtal i församlingar och andra sammanhang.

Vi hoppas att många vill läsa, dela – och bära förändringskraft vidare.

Må Gud välsigna oss alla och hela den värld Gud älskar.

För Sveriges kristna råd
Sofia Camnerin, Generalsekreterare

KYRKORNA TILLSAMMANS
I TRO OCH HANDLING

